

Komentar in karta: 1/118

SLA V623 'očim'

Jožica Škofic

1. Gradivo

Za pomen 'materin mož v razmerju do njenih otrok izpred njenega zakona', knj. *óčim* (*ō*), so najpogostejše različne izpeljanke s korenem *oč-*: *očim* (ki je kot redka beseda označena v T234 in kot knjižna v T156), *očon*, *očuh*, *očih*, *očman*, *oček*, *oča* ter besedne zveze z jedrom *oče/oča* in pridevniškimi prilastki (*ta*) *drugi*, *krušni*, *pisani*, *mrzel*. Redkejšje so izposojenke kot *štiffoter* in *padrev*. Enkratnice so navedene v 3. točki komentarja – med njimi ima npr. *mačeh* v T231 oznako zaničljivo.

2. Morfološka analiza

očIm < **ot-bč-i-m-ъ* ← **ot-bč-i-ti* **ot-bč-ǫ* 'narediti za očeta' ← **ot-bc-b* 'oče' (*I* → *o* v T051, T279, T359, *I* → *u* v T337, T338, T339)

očon < **ot-bč-(on)-ъ* ← **ot-bč-a* ← zv. ed. **ot-bč-e* ← **ot-bc-b* 'oče'

očih < **ot-bč-ix-ъ*

očman < **ot-bč-(man)-ъ*

oček < **ot-bč-bk-ъ*

oča < **ot-bč-a*

(*ta*) **drugi oča/oče** < *(*t-*) *drug-ъ-j-ъ ot-bč-a/ot-bč-e* ← (**ta/*tъ/*tě/*tę* 'ta') + **drug-ъ-j-ъ* 'drugi' + **ot-bč-a/*ot-bč-e*

krušni oča/oče < **kruš-ъn-ъ-j-ъ ot-bč-a/ot-bč-e* ← **kruh-ъ* 'kruh' + **ot-bč-a* 'oče'/**ot-bč-e* 'oča'

pisani(i) oče < **pis-a-n-ъ(-j-ъ) ot-bč-e* ← **pis-a-n-ъ* 'zel, hud' (← **pis-a-ti*) + **ot-bč-e* 'oče'

mrzel oča < **mъrzl-ъ ot-bč-a* ← **mъrzl-ъ* 'mrzel' + **ot-bč-a* 'oča'

atej < **at-ěj-ъ* ← **at-a* 'oče'

ta pisani atej < **t- pis-a-n-ъ-j-ъ at-ěj-ъ* ← **ta/*tъ/*tě/*tę* 'ta' + **pis-a-n-ъ* 'zli, hud' (← **pis-a-ti*) + **at-ěj-ъ* 'ljubi ata'

mačeh < **mač-ex-ъ* ← **mač-ex-a* 'mačeha' ← **mat-i* 'mati'

mačehon < **mač-ex-(on)-ъ* ← **mač-ex-a* ← **mat-i* 'mati'

tata < **tat-a* 'oče', kar je podobno kot *mama*, *ata* prvotno otroška beseda

čača < **čač-a* 'oče', kar je podobno kot *mama*, *tata* prvotno otroška beseda

ta drugi čača < **t- drug-ъ-j-ъ čač-a* ← **ta/*tъ/*tě/*tę* 'ta' + **drug-ъ* 'drugi' + **čač-a* 'oče'

ne veri čača < **ne (ver)-ъ-j-ъ čač-a* ← **ne* 'ne' + furl. *vêr* 'pravi', it. *vero* 'pravi' + **čač-a* 'oče'

stric < **strъj-bc-ъ* ← **strъj-ъ* 'stric, očetov brat'

očuh < *(*očux*)-*ь* ← hrv. *očuh* 'očim'

štiffoter < *(*štiffotr*)-*ь* ← nem. *Stiefvater* 'očim' z bav. nem. prehodom **a* > *o*

cifoter < *(*cifotr*)-*ь*, nejasno, v zadnjem delu besede je nem. *-vater* 'oče' z bav. nem. prehodom **a* > *o*

švifater < *(*švifatr*)-*ь*, nejasno, morda v zvezi z nem. *Schwiegevater* 'tast'

padrev < *(*padrev*)-*ь* ← furl. *padreu* 'očim'

patrinjo < *(*patriñ*)-*o* ← it. *patrigno* 'očim'

mačk, nejasno

mačkon, nejasno

3. Posebnosti kartiranja

Kot enkratnice so kartirani leksemi *tata* v T105, *patrinjo* v T137, *stric* v T280, *cifoter* v T023, *švifater* v T034, *mačeh* v T231, *mačehon* v T058, *mačk* v T082 in *mačkon* v T082.

Kot enkratnica z *at-* je kartiran leksem *atej* v T018, kot enkratna besedna zveza z enakim jedrom pa *ta pisani atej* v T029.

Kot enkratnica s *čač-* je kartiran leksem *čača* v T061, kot enkratna besedna zveza z istim jedrom je kartiran leksem *ta drugi čača* v T060.

Kot enkratni besedni zvezi z *oče/oča* sta kartirana leksema *mrzel oča* v T401 in *pisan oče* v T317.

Kot opis je kartiran odgovor *ni pravi oče* v T404.

Kot tretji odgovor v posamezni točki sta z znakom za komentar kartirana leksema *očim* v T347 in *ne veri čača* v T060.

4. Uporabljena dodatna literatura

/

5. Primerjaj

SLA: V604 'oče' (1/103), V624 'mačeha' (1/119); OLA: 1831; ALE: /; SDLA-SI: /; ALI: 1437; ASLEF: 2106; HJA: /